

Der henvises til betænkning nr. 1432/2003, kapitel 6.2.5., side 335-338.

3.2.3.7. Lovfæstelse af Valgretsnavnets tidligere forståelse af midlertidighedsbetingelsen i folketingsvalglovens § 2, stk. 2

Efter de gældende regler er det en fælles betingelse for de persongrupper, der er omfattet af folketingsvalglovens § 2, stk. 2, at der skal foreligge midlertidigt ophold i udlandet, jf. folketingsvalglovens § 2, stk. 2.

Valgretsnavnet har siden ikrafttrædelsen af ændringen af folketingsvalgloven af 1980 og indtil den 1. januar 2003, fra hvilket tidspunkt Valgretsnavnets ændrede praksis fik virkning, anlagt den retningslinje ved vurderingen af midlertidighedsbetingelsen, at personer, der på ansøgningstidspunktet opholdt sig i udlandet af en af de årsager, som er nævnt i § 2, stk. 2, og hvis udlandsophold ikke oversteg 12 år, kunne optages på folketingsvalglisten.

Valgretsnavnet har ved sin meddelelse af 2. juli 2002 (FT 2001-02, 2. samling, Kommunaludvalget, Alm. del – bilag 334) tilkendegivet, at nævnet med virkning for ansøgninger, der indgives fra og med 1. januar 2003, har besluttet at følge den retningslinje, at ansøgere, der på ansøgningstidspunktet har opholdt sig mere end 8 år i udlandet, normalt ikke kan anses for at have fast bopæl i riget.

Det fremgår af meddelelsen, at praksisændringen om en lavere øverste grænse for det åremål for ophold i udlandet, der i almindelighed kan anses for midlertidigt, er et led i nævnets ønske om, at udlandsopholdets midlertidighed fremover tillægges større selvstændig betydning end hidtil. Til støtte for en sådan samlet praksisændring taler efter nævnets opfattelse blandt andet, at en naturlig forståelse af begrebet »midlertidigt ophold« i folketingsvalglovens § 2, stk. 2, i højere grad lægger op til en tidsmæssig vurdering end den hidtidige praksis, og at en lavere øverste grænse for det åremål for ophold i udlandet, der i almindelighed kan anses for et midlertidigt udlandsophold, vil harmonere bedre med grundlovens krav om, at valget til Folketinget forudsætter »fast bopæl i riget«, jf. grundlovens § 29.

Valgretsudvalget har på den baggrund overvejet, om der ved lov kan ske en fastsættelse af den øverste grænse for det åremål for ophold i udlandet, der efter folketingsvalglovens § 2, stk. 2, kan anses for midlertidigt, ved at angive, at et ophold i udlandet kan anses for midlertidigt, jf. folketingsvalglovens § 2, stk. 2, såfremt udlandsopholdet på tidspunktet for indgivelse af anmodning om optagelse på folketingsvalglisten ikke har varet i mere end 12 år regnet fra datoen for

vedkommendes udrejse af landet. En sådan lovfæstelse ville alene omfatte personer, der opholder sig i udlandet af en af de årsager, der er nævnt i folketingsvalglovens § 2, stk. 2, jf. afsnit 2.1.3.2.

En regel med det ovenfor anførte indhold ville for det første indebære, at Valgretsnavnet ville være afskåret fra at anse et udlandsophold for midlertidigt i folketingsvalglovens § 2, stk. 2,'s forstand, hvis udlandsopholdet på ansøgningstidspunktet havde varet længere end 12 år.

En sådan regel ville for det andet indebære, at Valgretsnavnet ikke kunne meddele afslag på en anmodning om optagelse på folketingsvalglisten alene med henvisning til udlandsopholdets varighed, såfremt ansøgeren på ansøgningstidspunktet havde opholdt sig mindre end 12 år i udlandet. Midlertidighedsbetingelsen i folketingsvalglovens § 2, stk. 2, ville, medmindre der forelå særlige omstændigheder, kunne anses for opfyldt alene ved en henvisning til, at den pågældendes udlandsophold på ansøgningstidspunktet ikke havde strakt sig over mere end 12 år. En sådan regel ville i så henseende indebære en lovfæstelse af den retstilstand, der ifølge Valgretsnavnets daværende praksis var gældende indtil udgangen af 2002.

Den grænse på 12 år, som Valgretsudvalget har overvejet lovfæstet, ville i givet fald ikke afskære Valgretsnavnet fra at foretage en konkret bedømmelse af, om midlertidighedsbetingelsen var opfyldt, og meddele afslag på optagelse på valglisten, uanset om ansøgeren på ansøgningstidspunktet havde opholdt sig mindre end 12 år i udlandet.

Til støtte for at lovfæste en 12-årsgrænse kan efter Valgretsudvalgets opfattelse anføres, at det hverken ud fra den gældende eller tidligere grundlove eller deres forarbejder kan udledes, hvor længe et udlandsophold kan vare, før der ikke længere foreligger fast bopæl i riget i grundlovens forstand. Det er derfor vanskeligt ud fra grundloven at fastlægge en præcis grænse herfor.

På den baggrund kan det efter Valgretsudvalgets opfattelse endvidere anføres, at det ved fortolkningen af grundloven må tillægges betydning, hvilken retsopfattelse der er kommet til udtryk i de retsanvendende myndigheders praksis. Ved vurderingen må det derfor tillægges vægt, at Valgretsnavnet fra 1980 til udgangen af 2002 har fulgt den retningslinje, at personer, der var omfattet af en af de persongrupper, der er opregnet i folketingsvalglovens § 2, stk. 2, og hvis udlandsophold på ansøgningstidspunktet ikke oversteg 12 år, kunne optages på folketingsvalglisten.

Valgretsudvalget har i den forbindelse nævnt, at Folketinget på flere måder, bl.a. i forbindelse med be-